

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1981

Nr 78

Nr 78.

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland.

Föredragen för Republikens President den 6 november 1981.

Utfärdad i Mariehamn den 24 november 1981.

I enlighet med landstingets beslut¹⁾ upphävs 98 och 101 §§ landskapslagen den 17 juli 1957 om allmänna vägar i landskapet Åland (23/57);

ändras 3 § 1 och 2 mom., 10 §, 11 § 2 mom. 2 punkten, 20 § 1 mom., 26 § 4 mom., 35 och 37 §§, 50 § 2 och 4 mom., 52 § 2 mom., 59, 80 och 92 §§, 93 § 2 mom., 94, 95, 105, 113 och 114 §§, av dessa lagrum 95 § sådan den lyder i landskapslagen den 12 juli 1961 (31/61), 3 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i landskapslagen den 16 april 1964 (15/64), 11 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i landskapslagen den 25 mars 1965 (16/65) och 50 § 2 och 4 mom., 52 § 2 mom. samt 114 § sådana de lyder i landskapslagen den 4 april 1968 (9/68); samt fogas till lagen nya 35a och 113a §§ som följer:

3 §.

Till väg hör

1) körbana, gång- och cykelbana och övriga trafikbanor, samt

2) vägren, slänt, vägbank, dike, mitt-, skilje- eller gränsområde, mötes-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde i omedelbar anslutning till väg, belysningsanordningar och trafikljus, skyddsvärn, trumma, bro, bullerhinder, färja med färjläge och färjled, brygga som förklarats ansluten till väg, vägmärke samt övriga områden, anläggningar och anordningar som varaktigt behövs för användande och underhåll av trafikbanorna.

Till väg hänförs såsom dess biområden följande områden och platser då de är varaktigt erforderliga:

1) grus- och sandtag eller därmed jämförbart område;

2) byggnads- eller upplagsområden som är nödvändiga för väghållningen;

3) allmänna parkerings- och lastningsområden;

4) områden som erfordras för trafikanternas vila och förplägnad eller för service av fordon (rastplatser); samt

5) områden som behövs för uppsamling av trafikanternas avfall, områden som erfordras för förhindrande av de olägenheter som vägen eller trafiken medför för omgivningen och andra områden som behövs för väghållningen eller trafiken.

10 §.

Vägnätets utbyggnad skall planeras utgående från en ändamålsenlig avvägning mellan olika samhällsintressen. Härvid skall nödig hänsyn tagas till bosättningens och näringslivets behov av trafik samt till vägnätets anpassning till miljön. Planer rörande användningen av närliggande områden för olika ändamål skall likaså beaktas.

Väg skall med beaktande av sträckning, höjdläge och bredd samt övriga omständigheter byggas så att ändamålet med vägen uppnås på ett så förmånligt sätt som möjligt och utan att annan åsamkas större skada eller olägenhet än som är nödvändigt. Förutom till trafiksäkerhet, fastighetsindelning samt trafik- och vägtekniska omständigheter skall hänsyn tagas till miljö- och värdssynpunkter. Väg skall förläggas och byggas så att de olägenheter som vägen och trafiken medför för omgivningen blir så små som möjligt.

Väg får inte byggas så att genomförande av antagen eller fastställd stads- eller byggnadsplan försvåras. Vid planering av väg skall även

1) Ls framst. nr 33/1980—81.
Lu. bet. nr 31/1980—81.
Stu. bet. nr 43/1980—81.

övriga planer beträffande områdesanvändningen beaktas.

11 §.

Till underhåll av väg räknas:

2) uppsättande av skyddsvärn, vägmärke eller annan anordning;

20 §.

Landskapet är väghållare för landsvägar och vägdevägar, om inte annat följer av bestämmelserna i denna paragraf. Landskapsstyrelsen kan förordna kommun till väghållare, om kommunen samtycker härtill.

26 §.

I vägplan skall anges de biområden på vilka vägrätt grundas. I vägplan skall anges område som i samband med byggande av väg behövs för täkt, upplag och inkvartering. Om rätt att för väghållning använda eller bygga enskild väg behövs, skall likaså detta anges i vägplan. Vad här är sagt om rätt att använda eller bygga enskild väg gäller även erforderlig väg till biområde.

35 §.

Uppkommer betydande olägenhet för fastighet genom ianspråktagande av väg eller biområde till väg kan ägobyte mellan berörda fastigheter ske. Sådant byte får ske enbart om olägenheten uppstått på grund av utfärdande av i 41 § avsett förbud, verkställande av i 50 § avsett beslut om anslutning eller regleringsplan eller på grund av splittring av ägor eller av annan dylik orsak. Motsvarar graderingsvärdena av de områden som skall utbytas inte varandra skall skillnaden ersättas i pengar. Om särskild orsak föreligger kan, i stället för ägobyte, vederlagsmark från annan fastighet mot full ersättning överföras till den fastighet som utsatts för olägenheten.

För i 1 mom. avsedd ägoreglering erfordras inte samtycke av ägare, innehavare av panträtt, arrenderätt eller annan dylik särskild rättighet. Panträtt som belastar område som reglerats upphör till denna del. Samma gäller för annan rätt som belastar området, om så bestäms vid

regleringen. Ägoregleringen sker utan ändring av lägenheternas mantal.

Är i 1 mom. nämnd olägenhet synnerligen betydande och kan den inte avlägsnas eller väsentligt minskas genom ägoreglering, skall väghållaren utge ersättning för olägenheten om inte ägaren begär att väghållaren skall lösa fastigheten eller del därav. Inlösnings skall ske vid i 37 § nämnd vägförrättning. Sedan förrättningen vunnit laga kraft bildar ett sålunda inlöst område en sådan jordregisterenhet som enligt landskapslagen om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter (62/79) inlöst område utgör sedan expropriation genomförd. Utan hinder av vad i 47 § nämnda lag är stadgat skall rättighet som belastar fastigheten kvarstå.

35a §.

Då allmän väg byggs på område, som i stadsplan avsatts som trafikområde eller i byggnadsplan för allmän trafikled, är väghållaren skyldig att inlösa hela området eller del därav, om markägaren vid vägförrättning det yrkar. Väghållaren har även rätt att inlösa ifrågakvarande område av nämnda slag eller del därav.

Har sådan ändring av plan, som kan inverka på i 1 mom. nämnd inlösningsrätt eller -skyldighet, godkänts i kommunfullmäktige eller är ärende angående inlösen av område anhängigt med stöd av byggnadslagen för landskapet Åland (61/79), får vid vägförrättning inte fattas beslut om inlösen förrän avgörandet av ändringen vunnit laga kraft eller ärendet angående inlösen av området upphört att vara anhängigt med stöd av byggnadslagen. Vid behov kan ärendet avskiljas för handläggning vid särskild förrättning.

Vid inlösen enligt 35 och 35a §§ skall i tillämpliga delar landskapslagen om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter (62/79) gälla och vid inlösen enligt 35a § därjämte vad i 35 § 3 mom. är stadgat.

37 §.

Vägförrättning skall hållas på platsen, om det inte är fråga om så ringa förändring av område att bestämmande av gränserna inte anses erforderligt. Vägförrättning skall inledas när väghållaren enligt 29 § eller 30 § 1 mom. förvärvat vägrätt och vägområde eller vägs biområde närmare kan anges till sina gränser. Vägförrättning kan inledas tidigare, dock inte förrän i 29 § eller 51 § 1 mom. avsett besittningstagande ägt rum, för bestämmande av förskottsersättning eller för

handläggning och avgöranden av ärenden som avses i 51 § 2 mom. eller av annan särskild orsak.

Vid vägförrättning:

1) skall område som avses i framställning om vägförrättning bestämmas och anges på karta med ledning av vägplan och vid behov enligt anvisning av vägghållningsmyndighet; om skäl föreligger skall anges även enskilda vägar och kommunalvägar som leder till vägs biområde och till vilka vägghållaren har nyttjanderätt; området skall beskrivas samt utmärkas i terrängen genom rämärken om det av särskilda orsaker prövas nödvändigt;

2) skall ägor och enskilda vägar regleras i enlighet med 35 och 36 §§, om skäl därtill anses föreligga;

3) skall frågor som rör fastställande av i 75 § avsedda ersättningar behandlas; samt

4) skall förskottsersättning i enlighet med 62 § 1 och 2 punkterna fastställas i resolution på sakägares yrkande, om han enligt 80 § 2 mom. har rätt därtill.

Vägförrättning skall inte ske för område var till ägande- eller nyttjanderätten skall förvävas i den ordning som i 32 § stadgas.

50 §.

Regleringsplan skall uppgöras för anordnande av ny vägförbindelse om i 1 mom. avsett förbud mot användning av enskild väg utom stads- eller byggnadsplanlagt område utfärdas. I regleringsplan skall efter behov bestämmas om byggande av enskild väg och väganslutning samt anges rättsförhållandena rörande indragen enskild väg i enlighet med 1 mom. eller indragen allmän väg i enlighet med 33 §. Regleringsplan skall antas av landskapsstyrelsen. Då regleringsplan är genomförd kan vägghållaren avlägsna förbjuden anslutning eller hindra användningen därav. I samband med byggande av väg kan interimistisk reglering göras redan därförinnan om vägghållaren anser det nödvändigt och om godtagbar vägförbindelse ordnas.

Landskapsstyrelsens i 1 mom. nämnda beslut och landskapsstyrelsens beslut om antagande av regleringsplan skall kungöras samtidigt i enlighet med bestämmelserna i 3 mom. Handlingar och beslut om anslutning och om regleringsplan skall vara framlagda till påseende i vederbörande kommun under den tid beslutet skall kungöras.

52 §.

Vägghållarens tillstånd erfordras för anslutning av väg till landsväg. Är anslutningen nödvändig för nyttjande av fastighet, skall tillstånd beviljas, om sikten från anslutningen över landsvägen är tillräckligt fri och om trafiksäkerheten inte äventyras med hänsyn till vägkorsning eller annan anslutning. I tillståndet kan föreskrivas särskilda villkor rörande anslutningen. Bestämmelserna i detta moment gäller även anslutning av enskild väg till bygdeväg.

59 §.

Vägghållaren kan tills vidare eller för viss tid förbjuda eller inskränka fordonstrafik på väg som på grund av tjällossning, regn eller annan dylik orsak kan skadas av fordonstrafiken.

80 §.

Den som enligt bestämmelserna i detta kapitel beviljats ersättning har rätt att mot godtagbar säkerhet lyfta ersättningen, trots att beslutet inte vunnit laga kraft.

Egendom, för vilken förskottsersättning enligt 37 § 2 mom. skall utgå, skall värderas i enlighet med grunderna i denna lag, förutom egendom som avses i 62 § 1 punkten. Förskottsersättning skall utgå om ersättningen annars skulle fördröjas och betydande olägenhet härigenom skulle åsamkas den ersättningsberättigade. Förskottsersättningen skall utgå med högst två tredjedelar av den ersättningsgilla egendomens värde i enlighet med vad som prövas skäligt med beaktande av vägbyggets inverkan på sakägarens förhållanden. Förskottsersättning som fastställts med resolution kan lyftas utan säkerhet.

Är sakägares rätt till ersättning uppenbar kan vägghållaren enligt prövning utbetala förskottsersättning, trots att i 1 mom. avsett beslut eller i 2 mom. avsedd resolution inte meddelats och säkerhet inte ställts.

Sakägare som i förskottsersättning erhållit mer än vad som skall tillkomma honom i ersättning är skyldig att betala tillbaka det överskjutande beloppet jämte sex procents årlig ränta från den dag förskottsersättningen utbetalades. Beträffande indrivning av överskjutande belopp och ränta skall bestämmelserna om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg gälla.

Skall ersättning enligt bestämmelserna i 72 § deponeras hos länsstyrelsen, får ersättningen inte utbetalas om inte den ersättningsberättigade kan visa att samtliga i nämnda paragraf avsedd fordringsägare givit honom tillstånd att lyfta ersättningen.

Den som på grund av vägbygge eller reglering av enskilda vägar förlorar sin bostad eller förhindras att utöva näring eller yrke, kan enligt av landskapsstyrelsen fastställda grunder beviljas lån mot låg ränta eller räntestöd för ny bostad eller för att kunna fortsätta näring eller yrke.

92 §.

Kommun skall ersätta landskapet de kostnader som föranleds av byggande och underhåll av bygdeväg inom kommunens område, utom i de fall kostnaderna föranleds av byggande och underhåll av landsväg.

93 §.

Kostnaderna för underhåll av bygdevägar i kommun bestäms årligen i en arbetsplan för underhåll av bygdevägar, som fastställs av landskapsstyrelsen. Innan kostnadsförslaget fastställs skall kommunerna beredas tillfälle att inkomma med yttrande.

94 §.

Väghållningskostnaderna för bygdevägar bestäms i enlighet med bärkraftsklass på sätt i 95 § stadgas.

95 §.

Kommun betalar ersättning för byggande och underhåll av bygdeväg enligt följande:

Bärkraftsklass	Ersättning för underhållskostnader i procent	Ersättning för vägbyggnadskostnader i procent
1	10	10
2	13	12
3	16	14
4	19	16
5	22	18
6	25	20
7	28	22
8	31	24
9	34	26
10	37	28

105 §.

I varje kommun, förutom i Mariehamns stad, skall finnas en vägnämnd. Till vägnämnd skall väljas fem ledamöter och personliga ersättare för dem. I övrigt gäller bestämmelserna om nämnd i kommunallagen för landskapet Åland (5/80).

113 §.

Om sökande av ändring i vid vägförrättning meddelat beslut eller vidtagen åtgärd gäller vad i lagen om skifte är stadgat om anförande av besvär över lantmåteriförrättning. Vid anförande av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningens avbrytande ogillats, räknas besvärstiden från det förrättningen förklarats avslutad. I resolution som avses i 37 § 2 mom. 4 punkten får ändring inte sökas särskilt för sig.

Beträffande handläggningen av i 1 mom. avsett besvär vid jorddomstol skall bestämmelserna i lagen om skifte (FFS 604/51) i tillämpliga delar gälla.

Kommun kan söka ändring i vid vägförrättning meddelat beslut eller vidtagen åtgärd om kommunen anser att genomförande av stads- eller byggnadsplan eller i dessa utfärdade bestämmelser härigenom skulle försvåras.

113a §.

I jorddomstols utslag i mål som avses i denna lag får ändring sökas hos högsta domstolen genom besvär, om högsta domstolen med stöd av 30 kap. 3 § rättegångsbalken beviljar besvärstillstånd. Jorddomstols utslag verkställs på sätt som om verkställighet av laga kraft vunnit dom är stadgat. Högsta domstolen kan innan saken slutligt avgörs förordna att verkställigheten av utslaget skall framskjutas eller avbrytas.

I fråga om meddelande av besvärundervisning, fullföljdsförfarande och handläggning av besvärssärende, gäller vad i lagen om skifte är stadgat. Missnöje behöver dock inte särskilt anmälas. Efter besvärstidens utgång skall lantmåterikontoret sända besvärshandlingarna och vid behov jorddomstolens akt i målet till högsta domstolen, utan att inhämta utlåtande av förrättningsingenjören eller förklaring av de parter som godtagit beslutet.

Har högsta domstolen beviljat besvärstillstånd skall parterna på förordnande av högsta domstolen höras i den ordning som är stadgat i lagen om skifte.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller på motsvarande sätt ändringssökande i jordrättsdomares beslut i ärende som denne ensam avgjort. Ändring får dock inte sökas i jordrättsdomares beslut i ärende som gäller jäv mot förrättningsman. I fråga om fullföljdsförfarande gäller på motsvarande sätt vad i lagen om skifte är stadgat om besvär över jordrättsdomares beslut.

114 §.

Landskapsstyrelsens beslut om fastställelse av vägplan, indragning av väg samt beslut, som meddelats med stöd av 50 § 1 mom. eller 52 § 2 mom. skall delges genom offentlig delgivning. Landskapsstyrelsen skall översända beslutet och de handlingar som utgör grund för beslutet till vederbörande kommun som framlägger dessa till påseende i samma ordning som kommunala tillkännagivanden kungörs i kommunen. Beslutet och handlingarna skall i kommunen vara framlagda till påseende under den tid kungörelse om dem är anslagen. Delfående anses ha skett den sjunde dagen efter den dag när kungörelsen

anslogs på kommunens anslagstavla.

Är vägplan av ringa betydelse kan landskapsstyrelsen utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat delge beslut om fastställelse av vägplan genom enskild delgivning på sätt i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (FFS 232/66) är stadgat.

Landskapsstyrelsens beslut om ändring av enskild väg till allmän väg skall meddelas kommunen samt genom enskild delgivning den eller en av de personer som framställt om vägändringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982, dock så att i 94 och 95 §§ ingående bestämmelser om ersättningar tillämpas första gången på kostnader för år 1981.

På besvär som anhängiggjorts över jorddomstols eller jordrättsdomares före den 1 januari 1980 givna utslag eller beslut skall äldre lag tillämpas.

Bestämmelserna om vägnämnd i 105 § skall första gången tillämpas för mandatperioden 1984—1987.

Mariehamn den 24 augusti 1981.

OLOF JANSSON
talman

K.-G. Fagerholm
vicesalman

J.-E. Lindfors
vicesalman

